

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 272/2022-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti súdneho exekútora **Ing. JUDr. Bohumila Husťáka**, Žriedlová 3, Košice, IČO 17 072 735, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferová s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce č. k. 18Er 312/2003-29 z 25. januára 2022 takto

rozhodol:

Ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 10. mája 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal. Napadnuté uznesenie žiada zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 200 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor vykonával exekúciu na vymoženie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu právoplatne uloženej pokuty za priestupok povinného. Okresný súd ho poveril vykonaním exekúcie 12. septembra 2003. Sťažovateľ vydal 5. mája 2020 upovedomenie o zastavení starej exekúcie a výzvu na úhradu trov starej exekúcie. Oprávnený podal proti tomuto upovedomeniu námietky, o ktorých rozhodol okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 18 Er 312/2003 z 31. augusta 2020 tak, že im vyhovel

a upovedomenie o zastavení starej exekúcie zrušil s odôvodnením, že právo priznané exekučným titulom zaniklo uplynutím času 9. novembra 2004, teda pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 233/2019 Z. z.“).

3. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd obsadený sudcom napadnutým uznesením z 25. januára 2022 tak, že sťažnosť zamietol. Z odôvodnenia vyplýva, že súdny exekútor nebol oprávnený vydať upovedomenie o zastavení starej exekúcie, pretože k preklúzii pohľadávky priznanej exekučným titulom došlo skôr, ako začala plynúť rozhodná doba podľa § 3 ods. 1 zákona č. 233/2019 Z. z. Súdny exekútor v zmysle ustanovenia § 57 ods. 4 Exekučného poriadku v okamihu zistenia skutočnosti, že vymáhaný exekučný titul je prekludovaný, bol povinný podať návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, preto súd zrušil vydané upovedomenie o zastavení starej exekúcie a za primárny dôvod zastavenia exekúcie považoval preklúziu vymáhaného práva.

4. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 272/2022-25 z 1. júna 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že okresný súd sa odklonil od cieľa a účelu sledovaného zákonom č. 233/2019 Z. z., ktorého ambíciou je zavedenie osobitného procesného mechanizmu zastavenia tzv. starých (nemajetných) exekúcií priamo zo zákona, pričom technické otázky súvisiace s ukončením exekučných konaní sú zverené súdному exekútorovi. Prax iných súdov je pritom presne opačná ako v prípade označeného súdu. Súdny sťažovateľovi vracajú akékoľvek podnety na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie exekučného titulu podané pred účinnosťou zákona č. 233/2019 Z. z. práve pre účely vydania upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Návrh oprávneného na začatie exekúcie bol vinou oprávneného jednoznačne a nepochybne podaný tesne pred uplynutím prekluzívnej lehoty, čo však sťažovateľ žiadnym spôsobom nemohol a nevedel ovplyvniť. Sťažovateľ nemá vplyv na rozhodnutie oprávneného, kedy iniciuje exekučné konanie, a oneskorené konanie oprávneného v tomto smere v žiadnom prípade nemôže byť kladené za vinu sťažovateľovi. Sťažovateľ riadne vydal upovedomenie o začatí exekúcie. Pred vydaním upovedomenia o začatí exekúcie, ako aj potom vykonával úkony smerujúce k zisteniu majetku povinného a k vymoženiu dlžnej sumy. Je neakceptovateľné, aby následky nedbalého konania oprávneného spôsobili, že sťažovateľovi nebude priznaná náhrada trov exekúcie. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia a nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom, pretože súd formálne zrušil upovedomenie o zastavení starej exekúcie, čo nevyvoláva právne účinky, keďže k zastaveniu exekúcie nedošlo vydaním upovedomenia o zastavení starej exekúcie sťažovateľom, ale *ex lege* účinnosťou samotného zákona č. 233/2019 Z. z. Okresný súd „oživil“ zo zákona zastavené konanie, aby o jeho zastavení z iného dôvodu rozhodol uznesením. Preklúzia vymáhaného práva môže byť len

podkladom na zastavenie exekučného konania, ktoré prebieha. Keďže do 1. januára 2020 nedošlo k zastaveniu exekúcie podľa Exekučného poriadku a ani súd o návrhu na zastavenie žiadneho z účastníkov exekučného konania nerozhodoval, tak sa exekúcia zo zákona zastavila k 1. januáru 2020 a nijaký iný výklad práva podľa názoru sťažovateľa nie je ústavný. Sťažovateľ teda zákonne vydal upovedomenie o zastavení starej exekúcie a okresný súd ho nezákonne zrušil. Sťažovateľ podotýka, že prípadná preklúzia vymáhaného nároku oprávneného nespôsobuje preklúziu nároku exekútora na trovy exekúcie. Upovedomenie o zastavení exekúcie bolo zrušené ako celok, teda aj v časti paušálnych trov starej exekúcie, kde súdny exekútor vystupuje ako účastník konania a ktoré je povinný znášať oprávnený v exekúcii. Stratou nároku na paušálne trovy starej exekúcie došlo podľa názoru sťažovateľa k neústavnému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Zvolený výklad a aplikáciu ustanovení Exekučného poriadku a zákona č. 233/2019 Z. z. považuje za rozporný s jeho právom na súdnu ochranu a spravodlivý proces. Zároveň sťažovateľ navrhol priznať mu finančné zadostučinenie v symbolickej sume 200 eur na účel naplnenia čiastočnej spravodlivosti.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo svojom vyjadrení č. k. 1SprV/315/2022 zo 16. júna 2022 po rekapitulácii priebehu napadnutého konania v podstatnom k veci uviedol, že oprávnený podal námietky proti upovedomeniu o zastavení exekúcie, v ktorých tvrdil, že súdny exekútor si nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z § 57 ods. 4 Exekučného poriadku (preklúzia exekučného titulu), preto bolo potrebné aplikovať § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, a nie zákon č. 233/2019 Z. z. Okresný súd rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka rozhodol tak, že námietkam oprávneného vyhovel a upovedomenie o zastavení starej exekúcie zo 17. februára 2020 zrušil. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca okresného súdu tak, že ju zamietol. V ďalšom poukázal na rozhodnutie ústavného súdu č. k. III. ÚS 219/2022-25 z 12. apríla 2022, v ktorom ústavný súd podľa názoru okresného súdu riešil obdobnú skutkovú a právnu situáciu a uviedol aj ďalšie spisové značky rozhodnutí ústavného súdu, v ktorých sa ústavný súd vysporiadal s obsahom ústavných sťažností sťažovateľa s obdobnou skutkovou otázkou (III. ÚS 261/2022-23, IV. ÚS 198/2022-23, III. ÚS 247/2022-23 a IV. ÚS 196/2022-25).

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

7. Zúčastnenými osobami v konaní pred ústavným súdom je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ktoré v exekučnom konaní vystupovalo ako oprávnený, a [REDAKOVANÉ], ktorý v exekučnom konaní vystupoval ako povinný. Ústavný súd listom zo 7. júna 2022 upovedomil zúčastnené osoby o prijatí ústavnej sťažnosti a vyzval ich na prípadné zaujatie stanoviska k ústavnej sťažnosti v lehote 14 dní. Zúčastnené osoby svoje právo vyjadriť sa nevyužili.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ replikou doručenou 11. júla 2022 reagoval na vyjadrenie okresného súdu, v ktorej zotrval na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti. Zároveň vyjadril názor, že vyjadrenie okresného

súdu nereflektovalo na podstatu ústavnej sťažnosti, najmä vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho procesných práv.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že okresný súd napadnutým uznesením neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces. Zároveň v dôsledku toho malo dôjsť aj do ústavne neudržateľného zásahu do jeho práv majetkovej povahy podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

11. V nadväznosti na sťažovateľove ťažiskové námietky ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu, avšak iba z hľadiska, či toto rozhodnutie, resp. v ňom vyslovené závery sú alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

12. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré im predchádzali, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

13. Zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Pre rozhodnutie ústavného súdu bolo podstatné, či pochybenie všeobecného súdu, ktoré sa mu vyčíta, je natoľko intenzívne, že ho možno vyhodnotiť ako fundamentálne, prípadne ako pochybenie, ktoré je v príkrom rozpore s ústavnými princípmi.

14. Ústavný súd po preskúmaní veci konštatuje, že rozdielne právne názory senátov ústavného súdu vo veciach ústavných sťažností sťažovateľa založených na totožných dôvodoch viedli k prijatiu uznesenia č. k. Plz. ÚS 1/2023 z 25. januára 2023, ktorým plénum ústavného súdu o zjednotení odlišných právnych názorov rozhodlo tak, že právny názor, podľa ktorého dôvodom zrušenia upovedomenia o zastavení starej exekúcie na námietky oprávneného podľa § 7 zákona č. 233/2019 Z. z. je to, že už pred účinnosťou tohto zákona bol daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, je nesprávny (výrok I), no samotné zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nie je porušením základných práv

súdneho exekútora na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu (výrok II).

15. K uvedenému právnemu názoru plénum ústavného súdu dospelo po vyhodnotení, že „*vecou sťažovateľa ako osobitného subjektu zúčastneného na exekučnom konaní nie je to, či sa exekúcia zastaví, dôvod jej zastavenia alebo to, či sa v nej bude pokračovať. Jeho vecou z pohľadu ústavného je to, aby mu za jeho exekučnú činnosť bola priznaná primeraná odmena a náhrady. I zrušenie upovedomenia o zastavení starej exekúcie nevyklučuje to, aby bola sťažovateľovi pri zastavení exekúcie z dôvodu podľa § 57 ods. 1 písm. f) EP priznaná podľa § 203 EP odmena a náhrady, a to aj proti bonitnému oprávnenému v sume, ktorá bude vyššia ako ZoUNEKom priznaná paušálna náhrada 35 eur. Na tom nemení nič ani § 243j EP, podľa ktorého v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017, ak sa exekúcia zastavila, môže súd rozhodnúť, že exekútor nemá nárok na náhradu trov exekúcie, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, a to najmä ak exekútor pri výkone exekúcie nepostupoval v súlade so zákonom alebo ak nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 EP. I toto ustanovenie po nadobudnutí účinnosti ZoUNEKu treba vykladať s ohľadom na právnu istotu, ktorá bola k nárokom sťažovateľa nastolená prijatím ZoUNEKu.*

Negatívny následok v podobe straty právnej istoty priznania 35 eur s následnou právnou neistotou priznania odmena a náhrady podľa § 197 ods. 1 a § 203 EP je však výlučne následkom nesprávnej aplikácie podústavného práva, ktorý nepredstavuje nezvratný zásah do základných práv sťažovateľa, ktorý by nebolo možné korigovať následným rozhodnutím o zastavení konania podľa EP s priznaním dokonca vyššej odmeny a náhrad. Inak povedané nie je možné hovoriť o nezvratnom zásahu do základných práv sťažovateľa, ak bolo zrušené upovedomenie o zastavení starej exekúcie s priznaním náhrady sťažovateľovi 35 eur, no následným rozhodnutím o zastavení konania podľa EP mu môže byť priznaná náhrada trov konania aj vo vyššej čiastke.

Nebolo by možné predpokladať, že by sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich základných práv, ak by jedným rozhodnutím, čo je celkom možné, bolo zrušené upovedomenie o zastavení starej exekúcie, rozhodnuté o zastavení exekúcie podľa EP s tým, že by mu bola proti oprávnenému priznaná odmena a náhrady v čiastke vyššej ako podľa ZoUNEKu zákonodarcom paušalizovaných 35 eur. Práve tento argument odôvodňuje záver o tom, že zjavný právny omyl, na základe ktorého bolo zrušené upovedomenie o zastavení starej exekúcie, nie je bezprostredným a konečným zásahom do základných práv sťažovateľa. To odôvodňuje odmietnutie ústavnej sťažovateľa nielen z dôvodu toho, že ústavná sťažnosť je podaná zjavne neoprávnenou osobu, ale aj z toho dôvodu, že je zjavne neopodstatnená, keďže podľa podústavného práva nesprávny právny názor všeobecného súdu, nevedie k nezvratnému zásahu do základných práv sťažovateľa. Zjavne nesprávny právny názor namietaných uznesení vo svojich následkoch však nedosahuje ústavnoprávnu dimenziu, ktorá by predstavovala porušenie základných práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.“

16. Keďže uznesením pléna ústavného súdu sú jednotlivé senáty pri rozhodovaní v ďalších obdobných veciach viazané (§ 13 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd naň v podrobnostiach odkazuje a s poukazom na v ňom uvedené závery ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel (§ 133 ods. 1 a contrario zákona o ústavnom súde).

17. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu